

چکیده

بررسی مفهوم عشق و شیوهی پرداخت آن در شعر نوجوان

(از ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶)

به کوشش

فرزانه میرزاخانی

عشق از مهم‌ترین درون‌مایه‌های شعر فارسی و از حساس‌ترین موضوعات دوران نوجوانی است که در ادوار مختلف جلوه‌های گوناگونی پذیرفته‌است. بیان مضامین عاشقانه، تأثیر زیادی بر رشد بلوغ عاطفی نوجوان دارد؛ مفهوم عشق در شعر و داستان کودک و نیز رمان نوجوان بررسی شده‌است اما در شعر نوجوان به طور ویژه به آن نپرداخته‌اند. در دو فصل نخست این پایان‌نامه، به کلیات و مبانی نظری پرداخته شده‌است سپس به شیوهی توصیفی-تحلیلی از ۲۶ شاعر مطرح حوزهی نوجوان، تعداد ۷۶ مجموعه شعر فارسی منتشر شده از سال «۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶ هجری شمسی» بررسی، و به این پرسش‌ها پاسخ داده شده است: جلوه‌های عشق در شعر عاشقانهی نوجوان کدام‌اند؟ در پرداختن به مفهوم عشق، ویژگی‌های عاشق و معشوق، و ساختار، چه تفاوتی در میان اشعار شاعران زن و مرد وجود دارد؟ در شعرعاشقانهی فارسی نوجوان، بیشتر از چه قالب‌ها و سازه‌های ادبی استفاده شده‌است؟ نتایج این تحقیق نشان می‌دهد جلوه‌های مختلف عشق در شعر فارسی نوجوان به ترتیب فراوانی عبارتند از: عشق به جنس مخالف، عشق میان والدین و فرزندان، عشق میان انسان و خدا، عشق میان دو دوست، عشق به رهبر دینی، عشق انسان به آفرینش و طبیعت، عشق به وطن. شاعرانی نیز با استفاده از خلاقیت خود به جلوه‌های دیگری پرداخته‌اند که تنها در تک اثر نمود پیدا کرده‌اند. در بیان مفهوم عشق مردان شاعر، بیشتر بر «چه گفتن» تأکید دارند، نسبت به زنان شاعر نگاه جدی‌تر و منطقی‌تری نسبت به عشق و روابط عاطفی دارند. اشعار شاعران مرد بلند است و لغزش‌های زبانی در آثار آنان وجود دارد. زنان شاعر بیشتر بر «چگونه گفتن» تأکید دارند؛ شعر آنان اغلب کوتاه و در مقایسه با مردان شاعر پیچیده است و از بازی‌های زبانی و تصویرهای بدیع در اشعار خود استفاده می‌کنند. قالب‌های مورد استفادهی شاعران مرد بیشتر سنتی و آهنگین است در حالی که زنان شاعر از قالب‌های نو به ویژه سپید و طرح بیشتر استفاده کرده‌اند.

واژگان کلیدی: شعر نوجوان ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۶، شیوهی پرداخت عشق، عشق.